***יז.***

***שנות יעקב והמסתעף;***
***אברהם*** – הוליד את ישמעאל בהיותו בן פ"ו, ואת יצחק בהיותו בן מאה.[1]
***יצחק*** – הוליד את יעקב בהיותו בן ס', וישמעאל היה אז בן ע"ד.[2]
***ישמעאל*** – מת בן קל"ז. אירס את מחלת בתו לעשו, ומת קודם נישואיה.[3]
***יעקב*** – בהיותו בן ס"ג נפרד מיצחק. נטמן בבית עבר י"ד שנים.[4]
הלך לחרן ופגש ברחל על הבאר בהיותו בן ע"ז. עבד י"ד שנים בעד נשותיו ונולד יוסף בהיותו בן צ"א.
עבד שש שנים נוספות אצל לבן עד היותו בן צ"ז. שנתיים בדרך,[5] הגיע לאביו יצחק בן צ"ט.[6]
יוסף עמד לפני פרעה בהיות יעקב בן קכ"א.[7]
כעבור ט' שנים (ז' שבע ושנתיים רעב), ירד יעקב למצרים ועמד לפני פרעה בן ק"ל.[8]

**- הדרן עלך מגילה נקראת –**

## פרק הקורא (את המגילה) למפרע

**הקורא את המגילה למפרע** – לא יצא.[9]
**קראה על פה** – לא יצא.
**קראה תרגום** – לא יצא, והיינו אפילו ארמית וכל שכן בשאר לשונות.
**קראה אשורית** – יוצא בה אף הלועז שאינו מבין.
**קראה בלעז** – יוצא בה רק הלועז.[10]
**קראה סירוגין או מתנמנם** – יצא.[11]
**היה כותבה דורשה או מגיהה** – אם כוון ליבו יצא, אם לא כוון לא יצא.[12]
**כשרות המגילה** – רק אשורית, ורק בדיו[13], ורק בקלף.[14]

**הקורא את ההלל למפרע** – לא יצא.[15]

**הקורא שמע למפרע** – לא יצא.[16]
**הקורא בכל לשון** – לרבי לא יצא לחכמים יצא.[17]

***יז:***

---

[1] ומכאן שישמעאל מבוגר מיצחק בי"ד שנים.
[2] והיות שישמעאל מת בן קל"ז כדלהלן, נמצא שהיה יעקב בן ס"ג במיתת ישמעאל.
[3] ודרשו חז"ל שהיה זה בעת שנפרד יעקב מיצחק ללכת חרנה.
[4] עבר נפטר כעבור שנתיים, בהיות יעקב בן ע"ט, והוא כבר שנתיים בבית לבן.
[5] שנה וחצי בסוכות וחצי שנה בבית אל.
[6] ונמצא שפירש ממנו ל"ו שנים, מגיל ס"ג עד צ"ט, ולא נענש משום ביטול כיבוד אב על אותן י"ד שנים שלמד, רק על שאר הכ"ב.
[7] שהרי היה בן שלושים, ונולד בעת היות יעקב בן צ"א כנ"ל. נמכר בן י"ז והיינו בהיות יעקב בן קט"ז. יוסף היה שנה בבית פוטיפר ו"ב שנה בבית האסורים. אלו הן י"ג שנים מהיות יוסף בן י"ז עד היותו בן ל'.
[8] יעקב נפטר בן קמ"ז, כעבור י"ז שנים במצרים.
[9] בסוגיא ילפי' לה למסק' מקרא דאיתקש זכירה לעשייה. התוס' בעמ' ב' הביאו גמרא להלן שלכן המשמיט פסוק צריך לחזור לאותו פסוק ולקרוא ממנו ולמטה על הסדר.
[10] וכתב רש"י שזה לכאורה נסתר ממה שאמרו לפני כן קראה תרגום לא יצא, ויבואר בסוגיא.
[11] סירוגין היינו קורא ופוסק ושוב קורא. וכעין זה מתנמנם, היינו שפסק ע"י הנמנום אבל לא החסיר כלום.
[12] והיינו שאומרה בפיו כראוי מתוך מגילה כשרה תוך כדי כתיבה דרשה או הגהה. וקצ"ב אם דורשה בפיו, ומוסיף הדרשות באמצע הקריאה אם יוצא, או מיירי שדורשה רק במחשבתו.
[13] לאפוקי כגון סם, סיקרא, קומוס וקנקנתום.
[14] לאפוקי כגון על הנייר או על הדיפתרא.
[15] עי' בגמ' כמה דרשות לזה. ודין תפילה יובא להלן בעמ' ב' עם שאר הלכותיה.
[16] מקרא דוהיו, בהוייתו, אלא דרבי דרש משם עוד דרשה.
[17] וכתבו תוס' דהלכה כחכמים. וידוע שכ' הפוסקים דקשה לתרגם ק"ש כראוי ואכמ"ל.

**הקורא את שמע ולא השמיע לאזניו** – לרבי לא יצא, לחכמים יצא.[18]
**קריאת כל התורה בשאר לשונות** – אין ראיה מה שיטת רבי וחכמים בזה.
לרש"י היינו קריאת התורה, ולתוס' הנידון רק בזכור וחליצה ועג"ע ווידוי מעשר וביכורים.[19]

**המתפלל למפרע** – לא יצא.
**דילג ברכה ונזכר לאחר אמירת ברכות נוספות** - חוזר לאותה ברכה וממשיך על הסדר.[20]
**טעה באמצע ברכה** – בג' ראשונות ואחרונות חוזר לראש הג'. בשאר ברכות חוזר לראש הברכה.[21]

**סדר הברכות** – סדרן שמעון הפקולי ביבנה לפני ר"ג ויסודן מתקנת אנשי כנה"ג.[22]
**וסדרן** – אבות, גבורות, קדושות, בינה, תשובה, סליחה, גאולה, רפואה, ברכת השנים, קיבוץ גלויות, השבת המשפט, ברכת הרשעים והמינים, הרמת קרן הצדיקים והגרים, בנין ירושלים, צמח דוד, שמיעת התפילה, עבודה, הודאה, שלום.

**ברכת גאולה** – היא על גאולה מהצרות שבתוך הגלות.
הגאולה השלימה, נתקנו עליה ברכות קיבוץ גלויות, בנין ירושלים וצמח דוד.[23]
**ברכת הרפואה** – היא על הרפואה הגשמית. הסליחה שאחרי התשובה, היא רפואה מהחטא.
**הפקעת שערים** - היא רשעות רבה. וכנגדה נתקנה ברכת השנים.[24]

---

[18] ופליגי בזה גם ר' יוסי ורבנן בברכות.
[19] ופליגי בזה במס' סוטה. ולתוס' א"א לפרש כרש"י כיון דקריאת התורה חוץ מזכור אינה אלא מדרבנן, והפלוגתא בזה היא בקראי.
[20] תוס'. כלומר שיחזור גם על הברכות שאמר כדי שיהיה על הסדר ודלא כרש"י ברכות.
[21] כן ביארו תוס' את הסוגיא בברכות, שע"כ א"א לפרש בה כפי שפירש שם רש"י מכח הסוגיא כאן.
[22] ק"כ זקנים ומהם כמה נביאים, ואסמכוה אקראי כפי שהאריכו הרבה בסוגיא. וידוע מש"כ בנפש החיים שהמטבע שלהם מתאים לכל זמן ולכל מצב, מה שאין כן מטבע שימציא אדם עצמו, אין איתנו יודע עד מה. ואכמ"ל.
[23] רש"י.
[24] כשיהא שובע ממילא לא תהיה אפשרות להפקיע שערים.